

las tábornoki kalapokat megemelve 400 katoná gyerekek előtt, mikor ezek kipirult arczczal, ragyogó szemmel fújták: Isten áldd meg a magyart!

Itt születik meg a lélek.

Még kicsi de pár év múlva életet ad a nagy hullába, s öntudatos magyar honvédségünk lesz.

Tenni kell nem szitkozódni. Sok mulasztást pótolni, míg a parancs úgy fog hangzani, ahogy szeretnők, ha a katona cselekednék.

Adjon a törvényhozás magyar lelket az uniformizozott magyar testbe és életre öntudatra kél. Parancs lesz az ur akkor is a katona felett, de a parancs nem megfélemlített észéhez, hanem önértetregyült szívéhez lesz intézve és újra a világ első katonája lesz a magyar, nem pusztán — legfegyelmesebbje.

Mulasztásainkért ne üssük azt, aki szíve mélyén maga is szenved mulasztásunk miatt — a katonát. P—y.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 22.

Féltenegykor foglalta el az elnöki széket Apponyi Albert. Bejelentette, hogy a katonai javaslatokat a véderő-bizottság letárgyalta és elfogadta, a javaslatok most a pénzügyi bizottság elé kerülnek tárgyalás céljából. A Ház ezt helyeslően tudomásul veszi. Interpelláció, noha szombat interpellációs nap, nincs egy sem bejelentve.

A Ház ezzel hozzá fog a

Nessi-ügy

folymatlagos megvitatásához.

Reich Aladár az első szónok. Mint tartalékos tiszt jelét adta, hogy alaposan tudja még a szabályzatot. Igen preczzen mutatott rá, hogy a polgári fegyelmi ügy más mint a katonai. Például az egy koronán alul való lopás katonáék meg fegyelmi ügy. Viszont fegyelmi büntetés katonáék-nál szabadságvesztésre is szólhat. Tehát, ha fe-

Idegen országokról kezdtem neki beszélni, azon igyekezve, hogy bebizonyítsam a nap és felhők szabályozhatóságának mese voltát.

„No lám! Ugy, ugy! Na! Persze! . . .” vetette közbe itt-ott; de azért éreztem, hogy — szokása ellenére — idegen országok viszonyai, más emberek tettei iránt nem nagyon érdeklődött most; alig hallgatott rám és makacsul nézett maga elé a messzeségbe.

— Ez mind nagyon szép! — szakított félbe végre és kicsinyítő mozdulatot tett a kezével. — De én csak azt kérdezem tőled, ha mo t egy sok-pézdű ember — hangsúlyozta a „sok” szót, oldalt a szemfényegem alá nézve — jönne ránk itt az uton, kicsavarnád-e a nyakát, hogy neked is jusson a jóból?

Osszereztemem.

— Semmi esetre! — mondtam aztán. — Senkinek sincs jogában emberéleten venni magának jólétet.

— Uhu! Igaz . . . nagyon szépen meg van ez könyvekben írva, de a mi a l-kiismeretet illeti, annak daczára, — ha rossz dolga lett volna annak az urnak, a ki ezeket előírja — bizonyosan az is megölt volna valakit, hogy élhessen . . . Jog? Ez a jog látod! — s a Jemeljan izmos ökle az orrom körül járt. — Es minden ember, mindenki a maga módja szerint, ez után a jog után indul! Szeretnék én a joggal szembe nézni!

Tőlünk jobbra két parasztot pillantottunk meg a pusztában, a kik a földön fekvő felénk néztek.

gyelmi ügynek vesszük is a Nessiét s ha csak szabadságvesztésre akarjuk korlátozni a mentelmi jog megsértését, akkor is meg kell állapítani itt a mentelmi jog megsértését. Mit tett Nessi Pál? Nem tett mást, minthogy a Hymnuszt éneklő tömeggel együtt énekelte a Hymnuszt, az pedig se nem bünteti, se nem vétség, se nem fegyelmi vétség. Legalább a katonai szabályzatban nincs benne, hogy a Hymnuszt tilos énekelni. A szabályzat azt mondja csak, hogy honvédek egyenruhában nem vehetnek részt politikai színezetű tüntetésekből. Ebben tehát iplicite be foglaltatik, hogy civilben résztvehetnek. En legalább másként ezt nem tudom érteni.

Fejérváry: En igen.

Reich Aladár: Nessi mint képviselő ment Kolozsvarra s mint a képviselő küldöttség tagja ment ki a pályaudvarra József Agost főherczeg fogadására.

Fejérváry: A küldöttség nem volt ott!

Reich Aladár: De meg volt hiva oda is és ott is volt. A képviselő nem statisztá, neki hatni kell a népre. Ez képviselő kötelesség. A ki ebben megakadályozza a képviselőt, az zakiatást követ el és a körmére koppni unok érte. (Ugy van! balról.) Rátér most arra, hogy a bec ül-üzvi bizottság hatósága.

Fejérváry: Csak a bajtársak itélkezése.

Reich: Hát ha nem hatóság, mit ér akkor nekünk az az egész megkülönböztetés, hogy relativ és abszolút mentelmi jog?

Fejérváry: Ezt én nem mondtam. (Derűtlenség. P.ósz miniszter zavarodottan mosolyog.)

Reich Aladár: Hátha csak a bajtársak eljárása ez, akkor azok mindent megtehetnek. Megtörténhetik az, hogy ő amikor majd a katonai javaslatok ellen fog támadni itt a Házban, noha ő tartalékos tiszt, az se fog majd tetszeni a bajtársaknak . . .

Fejérváry: Megtörtént az ilyesmi már 1879-ben. Nem szólt senki.

Reich: De szólhat!

Fejérváry: De nem szól. (Derűtlenség.)

Reich Aladár azzal fejezi be beszédét, hogy a kisebbség véleményét fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Kinos incidens.

Hódossy Imre állott fel most szöflásra.

— Rossz ügynek védője! — kiáltott Hódossy felé egy hang a baloldalról.

— Honnan tudja? Vágott vissza keményen Hódossy.

— Azelőtt másként beszélt! — kiáltottak a baloldalról.

Hódossy Imre indulatosan felelt: Harminczhárom éve vagyok tagja a Háznak. Akár a kormány, akár az ellenzék oldalán ülök, mindig egyformán beszélek.

Soha sem néztem, mi tetszik a kormánynak. Nem hallgattam sem fenyegetéseikre, sem csóljáikra. Nem hallgattam polgártársaimra sem. Csak a magam lelkiismeretére. Nem török tehát semmiféle beavatkozást az én lelkiismeretem meggyilkozásába. (A jobboldal zajosan tapsol, a szélsőbal gunyosan éjjenz.)

Hódossy beszéde.

E kinos incidens után foghatott csak bele Hódossy a tulajdonképeni beszédbe.

Hódossy Imre: Tagadhatatlan, hogy még sok oly intézmény van hadseregünkben, melyek a nemzeti érzülettel nem egyeznek meg s tagadhatatlan, hogy hadsereg és nemzet nem tud így kellő összhangba jönni. Ez összhang hiánya vonja maga után, hogy a Nessi-ügy itt egyoldaluan tárgyalatik és oly szenvedélyességgel, mely semmilyen ügynek nem lehet jávára. Gotterhaltat akarjuk eltávolítani a hadseregből és e végből eszközlül a mentelmi jogot akarjuk felhasználni.

Ovakodunk keli attól — folytatja Hódossy — hogy beavatkozásokkal a hadsereg fegyelmét ne rontsuk. A függetlenségi párt úgy tekinti a hadsereget, mintha az nera is lenne a miénk.

Benedek János: Nem is a miénk! A császáré!

Hódossy Imre: A hadsereg az ország megvédésére hivatott.

Benedek János: Nem arra, hogy nemzeti törekvésinket sakkban tarissa.

Hódossy Imre: Elmoód 1791-ből egy esetet, a mikor tényleges katonákat, a kik törvényhozók voltak, egy katonai vétség miatt megbüntették. A szőnyegen levő úyben a kérdés az, hogy megsértett-e Nessi Pál mentelmi joga azzal, hogy a katonai bizottság nem kért ki a Házról? B-í ütközik-e ez a tényleg f-nnálló mentelmi jogba? Szerinte ha Nessi Pált itt a Házban mondott beszédért, vagy azért, a mit Kolozsvárott mint a küldöttség e célzra kijelölt szónoka mondott, vonnak eljárás alá, akkor alárná ő is a kisebbség indítványát. Mert ez az abszolút mentelmi jogba ütköznék. Az abszolút mentelmi jog elien a közönég körében sohasem volt pan sz. De a mentelmi jog má-ik ágára, a mely preventív joggal ruhazza fel a képviselőházat, sok a panasz. Ez az, hogy képviselőt bármily okból büntető eljárás alá vonni a Ház előzetes engedél-ne nélkül, nem szabad, Angliában ezzel a joggal a képviselők nem is bírnak.

— Adjon Isten, urak! — kiáltott rájuk Jemeljan, van-e dohányotok?

A parasztok ijedten ugrottak fel és megragadva hosszú botjaikat, szoroson egymás mellé álltak.

— Ohó, atyafiak! Hát ez a kérés! Gyertek no!

A zsvány parasztok kétségtelenül verekedni akartak. Ugy látszik, Jemeljan se vonakodott tőle, vad úzben égő szemek és őszeszoritott ökléről ítélve. De nekem se erőm, se kedvem nem volt hozzá, így azon voltam, hogy kibékítem őket.

— Hahó testvérek! A cimborám nagyon tüzes! Oda se nézzetek neki! Adjatok egy kis dohányt, ha akartok és békével tovább megyünk!

Misa Nikitára nézett, Nikita visszanezett Misára és mind a ketten vigyorogni kezdtek.

— Mért nem mondtad mindjárt!

Es Misa, kibuzva zsebéből egy jól megtö-mött dohányzacskót, oda tartotta elmba.

Nikita a zsákjához nyult és egy jó nagy cipót adott ki belőle, meg egy darab jól megszózott szalonnát. Elvettem Misa nevetett és még több dohányt adott. »Adj Isten egészségre!« mormogta Nikita. Megköszöntem.

Jemeljan, még mindig dühösen, a földre boc-átkozott és elég hangosan sziszegte: »Nyomorult gazok.«

A parasztok nehéz lépéssel elindultak végre a pusztá irányába, de minden percben hátra fordultak még, hogy felénk nézzenek. Mi a földre üve nem törődünk többé velük, ha-

nem enni kezdtük az izletes baroa kenyeret és a szalonnát, Jemeljan hangosan csámcsogott és fujt m-ül s úgy tetszett, mintha ki akarná kerülni a pillanatásomat.

Egyszerre felém fordította az arcát és s-besen beszélni kezdett: — Tudod-e, hogy egyszer majdnem . . . de n-m lett belőle semmi . . . számár vagyok, számközás jött rám . . . H-í akarod, elbeszélem, hogy volt?

Sietve adtam beleegyezés-met.

J meljan nagyokat szitt a cipóján és beszélni kezdett: — Pólt wában történt, testvér, körülbelül nyolcz éve. S-géd voltam egy kereskedő-el, a kin k faüzlet-e volt. Egy évig minden jól ment, akkor egyszerre in-í kezdtem s egy szép napon elnőáziam haivan rubelt az uram pénzéből. Törvény elő állítottak, három hónapra hüvőre tett-ek, meg mi egyéb — a hogy illik. Mikor leült-m a magamét, kiszabadultam. Hová menjek? A városban ismerlek; hogy mas-falé néz-zek, arra nem volt pénzem, se üllendő ruhám. Elmentem hát egy bizonyos, sőtétben bujkáló uri emberhez, a kin-k korcs-mája volt, de tulajdonképen tolv-jos üzletekkel foglalkozott, m-rt hát mindenféle legényké-nek és azok tettenek a párját fogta. Ez az ember nagyon jó természetű volt, s még hozzá »becsületes« és okos is. Nagy irásudó volt, iszonya os-n sokat olvasott, meg az életet is jól ismerte. H-za mentem hát és így szólok hozzá: Kedves Patroff! mondom, segíts rajtam! — Mért ne? Mo dja ő erre, meg-tehetem! Az ember següsen a felebarátján,

A Nessi-ügyre térve egy argumentái, hogy fejelem úgy addig nem von magam után zaklatást, a míg a Háznak ezt tudomására hozni lehetséges, hogy a Ház aztán intézkedhessen. Ebben az ügyben sem lehet zaklatásról szó addig, míg a Háznak azt tudomására hozták. A ház elnöke igen helyesen intézkedett, hogy az ügyet vizsgálata tárgyává tette. Ha már most a Ház határozata ellenére folytatnák az eljárást, az zaklatás volna. (Nagy zaj a baloldalon.) Nagyon káros hatású, hogy valamely testület a fejelemi joga gyakorlása tekintetében más testülettől függjön. Igen kellemetlen helyzetben van az ügyvédi kamara, melytől fejelemi ügyekben a kuriához lehet felebbezni. Ezt az intézményt ne akarjuk sokszorosítani, úgy hogy például egyes testületek fejelemi eljárása ellen ide a Házhhoz lehessen felebbezni.

— Ugyan, hogy beszélhet okos ember nyel! — kiáltották erre az okoskodásra Hódossy felé a baloldaltól. — Hiszen maga sem hiszi, a mit mond.

— Ez nálam nem szokott előfordulni. — Szólt vissza Hódossy s folytatta fejtegetéseit az ellentmondások folytonos újabb kitöréseit provokálva a baloldalon. Azzal fejezte be beszédét, hogy Nessi igaz ugyan, hogy mint a képviselőház küldöttségének tagja ment Kolozsvárra, de nem azzal a megbízatással, hogy ő ott énekeljen és tüntessen, hanem azzal, hogy a képviselőházat ott képviselje. A szülő nem látja a Nessi ellen indított eljárásban a mentelmi jog megsértését, elfogadja tehát a többség javaslatát. (Helyeslés a jobboldalon.) Szünet.

Barabás beszéde.

Barabás Béla: (Halljuk! Halljuk! a szélsőbalon.) Kőcsy ama beszédével kezdte, hogy: Felve szólok fel tek. törvényték... O is felve szólok meg látván a szerencsétlen magyar mentelmi jognak veszélyét. (Ugy van! a szélsőbalon.) Felve szólok meg anélkül inkább, mert Kubinyi az ülés elején leörökölte magát, hogy nem fog beszélni. (Zaj a szélsőbalon.)

Kubik: Elég baj.

Olay: Leparancsolták!

Pichler: Leparancsolták a miniszter.

Pap: Amint Baltagot is leparancsolták. (Zaj a szélsőbalon. Előök cseppet.)

Barabás: Nem adhat igazat Hódossynak, mert nem a katonai fejelemet akarják lazítani, hanem azt, hogy ez a különálló hatalom ne jöjjön ide és ne oktroáljon reánk olyan erőt, amely ellen mindig gyűlölettel viselkedünk. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Fejérváry: Nem is akarják.

Barabás: Azt hiszi, hogy a többség becsületes magyar lelkülete talán az utolsó pillanatra feldobban.

Olay: Es megtér Istenéhez!

Beöthy: Vagy elbukik a pad alá. (Doroltság.)

Barabás: Nem pártszempontból akarja bírni, mert hiszen Nessihez ez ügyben semmi köze, hanem a nagy elvért harczi, amelynek elvéstése mindajánknak veszedelmes. Ha azonban lezavazni talál ának, azt hiszem, megtaláltam az igazság arany hidját, melyet hat javaslat alakjában fogok benyújtani. (Helyeslés a szélsőbalon.) A mentelmi jogot ő úgy értelmezni, hogy a képviselő soha semmiben ne akadályoztassék törvényhozói működésében. De nemcsak az elvek, hanem a praxis alapján is kell itélni a kérdésben. A honvédelmi miniszter azt a következtetést vonja le, hogy a katonai bizottságnak szabad előzetes kikérés nélkül beleavatkozni, az igazságügyi miniszter pedig azt jelentette ki, hogy ilyen precedens nem volt még és mégis egy régi esetre akarja ráhuzni. Hivatkozott egy főrendiházi tagra a miniszter. Szólok nem tud reá esetet, hogy a mentelmi bizottságok csak egy hajszálnyira is átlépték volna kötelességüket.

Ebből az következik, hogy nem félhet a miniszter, mert ha igaza van a képviselőnek, nem adják ki, ha nincs igaza, kiadják, tehát bátran megbízhat a bizottság ítéletében s így előbb ki kell kérni őt a Háztól. Arra is történt hivatkozás, hogy már fordult elő hasonló eset a Nessihez. O nem tud, hozzáok fel példát, nevezzék meg az illető képviselőt, akivel történt.

Molnár: Kérdés, be volt-e jelentve a mentelmi bizottságnak.

Barabás: Nézzük, hogy áll a katonasággal. A katonaság nem vehet részt törvényhozói működésében, mert szabadságvesztési kötelezettségben van. Nézzük, hogy áll a képviselő az esküdszékkel illetőleg. Képviselő esküdt nem lehet, mert mint ilyen, a szabadságvesztés viszonya állana elő. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az a hiba itt, hogy a katonai hatóság kikérés nélkül indította meg Nessi ellen az eljárást. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) A katonai becsületbírósnak idejövetele nagyon veszedelmes dolog. Elhiszi, hogy az ügyvédi kamara a jelenben politikai szereplésért nem indít fejelemi eljárást, de a múltban nem egy példa volt reá, amelyeknek czéja politikai üldözés volt.

Itt van egy eklatáns eset, melyet fel kell használni arra, hogy válaszfalat húzzunk a par-

lament és a politikai üldözés ellen, mert mivel vagyunk mi biztosítva arról, hogy a jövőben nem érhet-e bennünket politikai üldözés. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Visgálni akarja, vajjon a katonai becsületbizottság nem ütköztet-e bele a parlament suverénitásába. A képviselő mindenütt a törvényhozás tagja úgy otthon a családjában mint a választóinál. Se gróf, se báró, se miniszter, csak törvényhozó. A honvédelmi miniszter is első sorban képviselő, azután miniszter, azután katoná és a többi. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Fejérváry: Több nincs!

Barabás: Világos példákkal illusztrálja, hogy a képviselői mentelem a cselekménytől függ. Egy eklatáns példát hoz fel, amelyről egyúttal egy összeférhetlenségi esetet jelez be. Kéri az elnök fejelemét. Egy levelet mutat fel, a melyet a Balaton halászati részvénytársaság iri Bakó képviselőnek, felkérve őt, hogy a múltkor ellentük elmondott beszédét az Egyetértésben rossz értesüléseken alapulóknak ismerje el, különben minden egyes választójának nem éppen a legszebb levelet küldi. (Nagy zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Hallatlan!) Hát ez nem mentelmi eset, hát Bakó képviselőt nem terrorizálni, nem fenyegetni akarták? Szerinte meg van sértve a mentelem és éppen ezért hivatalos formában is bejelenti Bakó képviselő összeférhetlenségét. Es most áttér a katonaságra, mely semmi izében nem nemzeti. A nemzet nem rendelkezhetik a katonaságával. Ha a király az alkotmány ellen akarna tenni valamit, kinek a rendelkezésére állana a hadsereg: a király, vagy a nemzet rendelkezésére?

Fejérváry: Ezt nem is szabad feltenni.

Barabás: Megtörténhetik. Hiszen volt már reá példa! (Mozgás a jobboldalon. Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Madarász József: 1848-ban megtörtént! (Nagy zaj. Előök cseppet.)

Barabás: Az immunitást éppen a katonaságtól fel legjobban, mert ez még csak kísérlet, de ha engedünk, majd jönnek még egyéb rendeletek is.

Ha nem fogadnák el a kisebbség véleményét, a következő határozati javaslatot nyújtja be: Mondja ki a Ház, hogy a képviselők mentelmi jogát a katonaság eljárása igenis megsértette s utasítsa a kormányt megtorló lépésekre.

Ezután folytatva beszédét Barabás még a következőket említi föl: a honvédség első éviében diszben jelent meg a honvéd tisztikar okt. 6-án az aradi templomban s most ez bűn lenne? s ünneplik a Gotterhaltét? Kérde Fejérvárytól, hogy tudja-e a király, mennyire

legkivált a hasonszőrűken. Lakjál nálam, egyél, izyál és nézz körül! Okos ember az a Petroff! Igen nagyra becsültem őt — ő meg valóságos megismeretett engem. Naphosszat ott ült a pudli mellett és olvasott a szicíliai brigantikról... minden könyve brigantikról szólt; az ember nem győzte hallgatni... azok voltak a fenyegetők! Azok egyszerű dolgokat miveltek, aanyi szent — és végül mégis mindnyájukat elvitte az ördög! Pedig hát azoknak már csak helyén volt a fejük meg a karjuk — de — a róta vége — nem vetted észre? mégis mindig ugyanaz: jön a törvény — és szépségesen — mindennek vége! Minden elveszett!

— Ennél a Petroffal látkam hát két vagy három hónapig is; sok mindent felolvastott meg elbeszél nekem azalatt. Azt is látkam, hogy jönnek különféle suoyi alakok, s hoznak mindféle ragyogó holmicskát: karpereczeket, órákat még effélet, de azt is észrevettem ám, hogy nem ér ez az üzlet egy faraszt sem. Valakinek sikerül elcsenni valamit — Petroff a fele árát megfizeti neki, — mindig becsületeseu fizetett, — oszt akkor mindjárt hajrá! Hegyen völgyön lakodalom! ordítózás, — skandalum — és mind-n eluszik! Koldus-mertesség ez, bátyuskám! — Még hozza végül egyik a másik után törvény elé kerül.

— Es miért? Mert az illetőt petöréses lopással gyanúsítják, száz rubel értékben! Száz rubel! Hát csak száz rubel ér egy ember élete? Tökfejűek!... Azt mondom hát Petroffnak:

Nincs ennek semmi értelme, meg nem is érdemes! — Hm! A mi azt illeti! mondja ő. Egyrészt — mondja megint, — a ki nem becsüli a keveset, sokra sem érdemes, de másrészt az ilyen fizetek azt bizonyítják, hogy az emberek öbecsülése nem igen nagy — pedig ez a fő! Valaki, a ki ismeri a saját értékét, csak nem fogja magát betöréssel egybekötött lopással — husz kopek értékben — lealacsonyítani? Semmi esetre! En pedig, a ki európai műveltségű ember vagyok, száz rubelen csak nem vásárolok meg magamat? Es elkezd nekem példákkal bizonyítani, hogy okos embernek hogy kell eljárni. Sokáig beszélgettünk erről. Akkor azt mondom neki: En már jó régen gondolkozom rajta, hogy ilyen módon kellene szerencsét próbálni és minthogy ön igen tapasztalt ember, talán tanácsot adhatna hogy lássak hozzá? — Hm, mondja erre, azt megtehetem, — de nem akarnál-e inkább valami üzletkét a magad szakállára végezni — idegen segítség nélkül? Például effélet: Oboimoff, mondja, mindig egésze egyedül — droskén — kocszik haza a farakárából. Hogy mindig van nála pénz, azt tudod, olyankor meg a heti keresményét is haza viszi... pedig a fizetek eléggé jól jövedelmez, napjában háromszáz rubelt is kitesz a forgalom, sőt többet is. Na, mit szólsz hozzá? Gondolkoztam.

— Na hát, bátyuskám, én bizony jó ideig törtém ezen az üzleten a fejemet — és még azon a szent éjszakán elhelyezkedtem a bok-

rok között, a folyó partján, egy tizenkét fontos vasdorong társaságában. Októberben volt — emlékszem rá — a hónap vége felé. Az éjszakát mintha csak kiválogatták volna: olyan sötét volt, amind csak az ember lelkében lehet. A hely is jól meg volt választva nagyon. Elöttem a hid — éppen a végén hiányzott pár szál deszka, úgy, hogy ott lépést kellett jönnie.

— Mit látok: a város felől jön valaki — úgy látszik, hogy részeg — ingadozik — a kezében bot van, mormog valamit és sir — ide hallom, hogy zokog... közelebb jön — hát látom, hogy asszony. Vigyen el a' — gondolom magamban, gyere csak közelebb — megmutatom, merre van az út! Az meg egyenesen neki jön a folyónak és egyszer csak felkiált: »Szerelmem, mivel érdemeltem meg!« Annyit mondhatok neked, testvér, hogy az aztán sikoltás volt. Egészen megrázkódtam bele! »Mi lehet ez?« — gondolom — az pedig egyenesen nekem jön — egészen a földhöz lapul-tam és csak úgy vaczogott a fogam — a dühöm is elszállt akkorra! Majd hogy rám nem lépett — és megint csak rá kezd: »Mivel érdemeltem meg! Mivel?!« és csak leesik a földre — egész hosszában — egyenesen mel-lém. Elkezd keservesen sirni, de olyan keservesen, testvér, hogy én azt ki sem mondhatom — a szívem is majd hogy meg nem szakadt bele! En csak fekszem csendesén, ő meg tovább sir. Utóvégre is meguntam a dolgot. »Inkább tápítok« gondoltam. A hold éppen kibújt a felhők közül, olyan fényesen, hogy az

gyűlöli a magyar nemzet ezt a szemtelen hóhér nótát?

Elnök: Kéri, ne használjon ioparlamen-táris kifejezéseket.

Barabás: B-csületünkre fogadjuk, hogy mindig üntetünk ellene.

Elnök: A király személyével nem lehet tüntetést összehozni.

Ezután az elnök az ülést felfüggesztette, s a vitát hétfőn folytatják.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi munkatársunktól. —

Budapest, nov. 22.

A miniszterelnök ebédje.

Szerdán volt, hogy Széll Kálmán kormány-eelnök háromórás nagy beszédjét tartotta. Nem ezélem, de nem is ebbe a rovatba tartozik, hogy magával a szónoklattal érdemben foglal-kozzam. Csak azt a részt akarom ériíteni, a mely a kulisszák mögött játszódott le. Széll aznap úgy sietett a Háza, hogy még a regge-lijét is csak hevenyében ette meg. Husz per-czezel mult el tíz óra, a mikor beszédébe bele-kezdett és egynegyed két órakor fejzte be szónoklatát. Nyomban beszédjének revíziójához fogott, ebben a munkájában azonban megakasz-totta Haydin képviselőnek interpellációjára adott válaszára. Két órakor újra hozzafogott a beszéd felülvizsgálatához, a mi éppen délután 5 óráig tartott. Ekkor arra figyelmeztették, hogy talán ideje volna már az ebéd. Széll ingerülten válaszolt:

— Mit ebéd, hisz a pénzügyi bizottságba kell mennem!

Es nyomban el is ment, ott is maradt este 7-ig. Onnan a szabadelvűpártba hajtatott, a hol beszédjeért üdvözölték. Itt aztán konferenciázás konferenciázást követett, az ebéd id-jét a va-csora id-je váltotta fel. Széll azonban még mindig tanácskozott. Tíz óra lett, a mikor Széll több hívétől követve a Nemzeti Kaszinó nyil-vános éttermébe ért, hogy ott ezután egy kalap alatt a reggelit, ebédet, vacsorát elkölthesse.

Es ezt nevezik aztán kormányelnöki élet-kényelemnek!

Széll és gazdasága.

Széll Kálmán ráíró híres gazdaságáról már sokat beszéltek, hogy ez a birtoka mily fényesen jövedelmez.

Igy beszél a nagy világ, de nem úgy az öreg Pintér, Széll gazdatisztja.

Még nem rég is azt mondta: kegyelmes aram, térjünk vissza a régi mesterséghez, mert maholnap már meg se élünk.

Széll Kálmán elhalgatja hű emberének megnyilatkozását és megvigasztalja:

— Bizzunk csak az Úrban, az majd továbbra is megsegít.

Pintér ur is megnyugszik a feleletben és távozik.

Délután egy mágnás látogató ér Rátótra és az istállóban neki egy bika annyira meg-tetszik, hogy Széll Kálmántól 800 koronáért megvette.

Széll az eladásról értesíti Pintért, a ki kate-gorice kijelenti: En nem engedhetem drága jószágainkat potom áron eladni. A bika utolsó ára 900 korona és ezen alul nem fog kimenni az istállóból.

Széll kéri-li, hogy azon már nem lehet segíteni, de Pintér ur nem tágit.

Széll végre enged és mondja, majd meg-mondom a gróf urnak és saját pénztárczájából kifizette a különbözetet.

UJDONSAGOK.

Kossuth Ferencz Nagyváradon.

A helybeli függetlenségi párt napok óta készülődött az átutazó Kossuth Ferencz teg-napi fogadására, de bizony a Kossuth név varázsa most csak gyér számu közönséget gyűjtött a perronra.

11 óra felé, ugy egyenként szállingóztak, inkább a kíváncsiak, mint a lelkes elvtársak. Még a párt tagjai is alig-alig verődtek össze 12 órára. Csak Halász Lajos fürge alakja hir-dette, hogy a 48-asok vendéget várnak.

11 óra 58 perczkor robogott be a buda-pesti személyvonat s pár pillanat múlva, a kis számu közönség lelkes éljenzése között a perron

porondjára lépett Kossuth Ferencz s kíséretében Rigó Ferencz, Endrei Gyula, Ráth Károly s más ellenzéki képviselők, — csak egy hiány-zott, — a mielek: Barabás Béla.

Alig cseendesült le a tisztelegő éljenzés, Szokoly Tamás lépett a pártvezér elé s szere-n-csét kívánva kolozsvári utjához, röviden üdvö-zölte Kossuthot, biztosítva törhetlen elvhü-ségükről.

Erre Kossuth Ferencz az üdvözölő közön-ség felé fordulva, lelkes, emelkedett hangon köszönte meg, hogy a legmagyarabb párt tisz-teletére idefáradtak. Majd röviden vázolvva utja czélját, Barabás elmaradásáról emlékezett meg s többek között ezeket mondta: éppen ma vált szükségessé, hogy latba vesse ő is ékesszólását, a katonai hatalom és góg ellen, mely a képviselők legrszükségesebb védelmét a mentelmi jogát támadta meg.

Ezután a következő leundületes szavakkal fejzte be beszédét: Mi pedig igérjük, hogy meg nem nyugszunk addig, míg a magyar függetlenség zászlóját, — melyet a hatalom Kossuth Lajos sírjában eltemetni vélt, sz-plé-telen tisztaságával fel nem tűzzük a magyar függetlenség erős várára.

Kossuth utolsó hangjait lelkes éljenriadal nyelte el, miközben a 48 as párt tagjaival sor-ban kezet fogott.

Ezután érdekes fordulat következett, egy éltes uri nő leányával óhajtott Kossuth Fe-renczcel beszélni, amit észrevéve Kossuth, hozzájuk fordult s még néhány hálálkodó öreg emberrel fogott kezet, akik boldogan, sugárzó arcczal vegyültek el a tömegben, hogy a nagy Kossuth fiával beszélhettek.

Alig lépett Kossuth Ferencz ismét a kocsi lépcsőjére, már is sivitott a gőzszip, s a vonat a közönség lelkes éljenzése közben Kolozsvár felé robogott.

A Tiszántúl naptára.

Uj évfolyamunk felé közeledvén, olyan újítást kívánunk behozni lapunknál, a mely bi-zonynyal összes olvasóink meglegedésével fog ialálkozni.

A fővárosi nagy lapok példáit követve, a

egész rémitő volt. Felkőnyököltem és feléje néztem; és akkor, testvér, minden szándéko-mat elhordta a szél. Vége volt mindennek! Nézt-m és a szívem sebesebben kezdett verni: egészen fiatal lány volt — majdnem gyermek még, világos szőke a haja és a szeme olyan nagy volt, hogy na, és olyan csodálatos te-kintetű — és hogy remegtek a vállaik — a szeméből meg folyton hullott a könnyű — egyik a másik után . . .

— Hát én bizony megszántam, testvér. Elkezdék hát köhögni. Erre felkiált: »Ki van itt? Ki? Ki az?« Alighanem megjádt. Én meg széd-m, veszem magamat, felállok és mondom: »En vagyok« — »Mi maga?« mondja ő. Es ilyen nagy szemeket mereszt, meg resz-kezt, a hogy csak bír. »Ki maga« kérdzi megint. Jameljan nevetett.

— Hogy ki vagyok? Először is ne féljen tőlem, — nem akarom bántani, kisasszony. Szegény egyszerű ember vagyok, kér-gató fele — mondtam én. Ugy ám. Ezt hazudtam neki, mert, pajtás, azt csak nem mondhattam neki, hogy azért leskelődtem itt, hogy egy kereske-dőt megvilkoljak? Ő pedig azt felelte: »Az nekem mindegy, azért jöttem ide, hogy a vízbe ölj-m magam!« Olyan hangon mondta ezt, hogy meg a hátam is borsódzott belé — na-gyon komolyan mondta, testvér . . .

Es Jameljan lebecsátotta a két karját, mint aki elveszti a bátorságát.

— Hát — egyszerre csak beszélni kezd-tem. Hogy mit beszéltem, már magam sem

tudom, — de úgy beszéltem, hogy hallgatni tudtam volna magamat, ki tudja meddig . . . legtöbbet arról beszéltem, minő fiatal még és minő szép. Hogy pedig szép volt, az bizonyos; ritka szép még hozzá . . . Hejjh! testvér . . . hejjh! Li-aw-tának hívták. Hát beszéltem. Mit? Tudom is én! A szívem beszélt helyet-tem — bizony! Ő meg csak nézett rám az egész idő alatt olyan merő és komolyan és egyszerre csak elmosolyodott! Ezt kiáltotta ki Jameljan a pusztába, könnybe fult han-gon, s összeszorított öklét rázta a levegőbe . . .

— Hát a hogy nev mosolyog, én is egé-szen ellágyok és térdre esem előtte: »Kis-asszonyka!« mondom, »Kisasszonyka!« többet nem tudtam mondani! Ő meg, testvér, a keze közé ve-zi a fejemet, az arczomba néz és mo-solyog — egészen úgy, mint a képeken látni. Az ajka mozgott, mintha mondni akart volna valamit; végre összeszedte magát és így szólt: »K-dvesem, maga is szerencsétlen ugy-e mint én? Csak mondja meg, ugy-e ugy van?« — »N na hát így volt barátok-kám, de ez még mind s-mmi — akkor aztán homlokon c-ó-kolt, testvér, — ugy bizony! Értette? — Bi-zony Isten ugy volt! Ői lelkem, glanboca-kám! Tudod-e, hogy ennél sz-bbet nem értem megv-nhét esztendő alatt? Mi? — Ugy bizony! — Természetesen. — P-dig mit nem tervez-tem?! — Ilyen az élet!«

K-zaire tamasztotta a fejét és hallgatótt. A hallottak sajtáságos ága egészen felüldi-tott engem is, ugy hogy én is hallgattam. A

tengert néztem, a mely egyetlen mozgásával hatalmas kebl-ehez hasonlított, mely békésen és mélyen, nyugalmas álomba merülve — lélegzik.

— Na és akkor felállt és így szólt hoz-zám: »Vezessen haza kérem.« Es men-tük . . . M-gyek, de hogy a földön járok-e vagy hol, azt nem tudtam, ő meg azalatt elbeszélte, hogy esett a dolog. Hát látod: ő a szüleinek egye-len gyermeke volt — kereskedők voltak, — hát természetesen kény ziettek. Aztán egy diák járt hozzájuk, a ki órákat adott neki — aztán szerelm-sek lettek egymásból! A diák aztán el-ment és a lány meg varakozott rá — ugy be-széltek meg, hogy majd ha a diák elvégzi a tanulást, visszajön az esküvőre. De nem jött, hanem levelet írt neki, hogy — nem ilenék egymashoz! Ez természetesen nagyon fájt a l-ányok és akkor akarta magát — na érted már? . . . Hát a mg ő ezt nekem elbeszélte, elérkeztünk a házunk: »No hát Isten á-dja-meg« — mondja ő. »H nap elutazom inco-n-Talán pénzre lenne szükség? Mondja meg bá-rátom, ne z-s-n rozza magát!« — »Nem kis-asszonyka« — mondom én — »nem kell semmi, nagyon szépen köszönöm!« — Tudod testvér, rá sem gondoltam akkor a pénzre. — »De kedves jó barátom, csak mondja meg, c-ak vey-e el kér-m!« — mondja ő megint. — Le-voltam romyosodva, testvér, de még csak azt mondtam: »Semmire sincs szükségem kisasz-szonyka!« — Így hát eltűnt utunk. Olyan kedve-sen mondta: »Soha el nem fogom magát fe-

Tiszántúl is naptárt ad újévi ajándéknak olvasói kezébe.

Nagy alakú, gazdag tartalmú naptár lesz ez, mely vetekedni fog tartalom és kiállítás dolgában a fővárosi naptárakkal.

A Tiszántúl Naptára

tartalmazni fogja az elmúlt évben elhunyt jelesaink arcképét és életrajzát. Felvonul előttünk az a veszteségeiben oly nagy év, csoportosítva egy-egy kidőlt hatalmas emberünk, egy-egy nagy férfi életrajza körül.

A Tiszántúl Naptára

gazdag szépirodalmi tartalommal is fog megjelenni. Lapunk belső és külső dolgozóitársain kívül fővárosi írók is vesznek részt a naptárnak minél magasabb színvonalra emelésében. Ezenkívül

A Tiszántúl Naptára

egy igen hasznos, ügyvédek, kereskedők, lelkészek, tanítók, jegyzők s általában minden, a közéletben szereplő egyén részére nélkülözhetlen részt fog tartalmazni:

Biharmegye és Nagyvárad város czimtarát.

Ezt a részt igyekszünk minél gazdagabbá, minél teljesebbé tenni. Épp ezért ez úton is felkérjük az összes, Nagyváradon és Biharmegyében létező egyházi és világi, katonai és polgári, állami és községi hatóságokat, egyesületeket és olvasóköroket: *sziveskedjenek tisztikaruk, illetve hivatalnokaik teljes névsorát hozni nekünk a hó végeig beküldeni, hogy naptárunkban teljes és pontos névsort közöljünk.*

A Tiszántúl naptárát

lapunk minden előfizetője ingyen kapja; a ki nov. 1-től a »Tiszántul«-ra előfizet 1/4 évre mint új előfizető is igényt tarthat karácsonykor a díszes naptárra.

A *Tiszántul Naptára* darabonként is kapható lesz kiadóhivatalunkban. Ara 1 korona lesz.

A »Tiszántul« előfizetési ára lapunk homlokán olvasható.

A Tiszántul kiadóhivatala. **A Tiszántul** szerkesztősége.

lejteni — egészen idegen és mégis olyan... de az már mindegy, hogy mit mondott még, — szakította félbe magát. Jemeljan s megint pipázni kezdett.

— Bement. En meg leültem a ház elé a löczára. Nagy szomorúság jött rám. — Egyszer csak jön az éjjeli őr. »Mit keresel itt — mondja — talán csenni akarsz valamit?« Erre megharagudtam, olyat vágtam rá, hogy csakugy döngött. Ordítás, tülkölés — őrséget ide! Na ha másképp nem megy, hát hadd jöjjön az az őrség, s hogy egyuttal végezzem, még egy jót vágtam az éjjeli őrré. Aztán visszaültem a löczára, elszökni semmi kedvem sem volt. Természetesen — a hűvösön tüdőm az éjszakát. Reggel szólnak eresztettek. Petroffhoz mentem. »Hol csavarogtál?« — kérdezte mosolyogva. Ránéztem, épen olyan volt, mint tegnap, de nekem mégis úgy látszott, mintha más valaki lenne. Komoly képpel hallgatott végig és mikor elvégeztem, azt mondta: »Hallod-e Jemeljan Piljai, számár vagy! Tökfejű! Melőttassál felszedni a sátorfádat, inkább volt mint holnap!« Mit volt mit tenni? Hát nem volt igaza? Felszedtem a sátorfámat — és azzal vége! — Így végződik a história, testvér!«

Elhallgatott és végig nyújtózott a földön, a karjait a feje alá téve felnézett az égre — nézte a bárszonyos, a csillogókat telhírtett eget. Köröskörül csend volt mindenütt. A hullámörés zaja még halkabb, még lágyabb lett, s csak mint gyöngy, álmodozó sóhaj hatott el hozzánk.

TAJÉKOZTATÓ

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 60 kr.

Nov. 23. Szigligeti-társaság rendkívüli közgyűlése.

* **Palotay kanonok római utja.** Megemlékeztünk már róla, hogy a Kath. Egyetiek Országos Szövetségének igazgató tanácsa **Zichy János** gróf elnök vezetése alatt küldöttségileg viszi Rómába a Szentatya elé a magyar katolikusok jubileumi emlékalbumát. Az igazgató tanács felkérésére **Palotay László** praelátus-kanonok, a nagyváradi kath. kör elnöke is résztvesz a küldöttségben. **Palotay kanonok** tegnap a reggeli gyorsvonattal indult Budapestre, honnét a küldöttség többi tagjával együtt hétfőn indulnak Rómába. A zárandók csoportban résztvesz a magyararistokracziának több kiváló tagja is. A küldöttséget **Zichy Gyula** gróf, szolgálattevő pápai kamarás — **Zichy János** gróf testvéröccse — már bejelentette a Szentatyának, aki nov. 27. 28-án fogadja audiencián a magyar zárandócsoporthoz. **Palotay kanonok** magával viszi a váradi egyházmegye szeretet-adományát is s tolmácsolja a Szentatya előtt az egyházmegye és a váradi kath. kör fiúi hódolatát. Isten vezérelje útján szerencsésen!

* **A városi főorvos javaslata.** Nagyvárad város jövő évi költségvetésének letárgyalása alkalmából a város agilis főorvosa **dr. Baróthy Akos** tegnap hosszabb beadványban fontos közegészségügyi dolgot ajánl a tanács figyelmébe. Ráműt arra az abszormis állapotra, amely már évek óta tapasztalható a szemét lerakó helyek kijelölése körül, különösen Várad-Olasziban. Az egyik lerakó hely Széles- és Halász-utcák végén van, a másik a rendezésre váró Városliget veszélyezteteti a környék lakosságának egészségét. Felhívja a figyelmet a Városliget tavára, amely posványos. Az ebből előállható veszélyért nem vállalja el a felelősséget a főorvos. Sürgeti, hogy tavasszal, de legkésőbb május-juniusban takarítsa ki a város a tavat. Az utcákon a pocsolják fertőztetik meg a levegőt, mért is kéri, hogy legalább a lefolyó árkokat, folyókákat köveztesse ki a város. Elodázhatatlannak jelzi a még rendezetlen bérkocsi állomások aszfaltozását. Végül az új házak közegészségügyi vizsgálatának a szoros betartását kéri. — A főorvos által felsorolt dolgok mind olyanok, amelyek a lakosság egészségének szempontjából halaszthatatlanok s minden nagyobb megterhelés nélkül fogantathatók. A folyókák kikövezése kíván nagyobb áldozatot, de ezt okvetlen meg kell hozni, mert igen sok utca olyan állapotban van, amilyen egy faluban sem tűrnének meg. A háztulajdonosok hiába igyekeznek a folyókákat tisztán tartani, a viznek nincs lefolyása s a gyakori seprés által még kimélyítik a pocs lyákat, amelyekből közvetlen a lakásokba ömlik a megfertőztetett levegő. Ha a város kikövezteteti a folyókákat, joggal megkívánhatja a házu ajdonosoktól azok tisztántartását, addig azonban nem.

* **A mentő-intézmény elaludt.** Nincsen olyan év, hogy Nagyváradon egy pár új egyesületet, intézményt ne létesítsenek. Ez a körülmény a fejlődést jelentené, ha kitartóbbak volnánk. Azonban a felkapott eszme egy része hamar feledésbe megy. Így vagyunk a mentő-intézménnyel is. Egy évvel ezelőtt már azon vitakoztak a városházán, hogy a rendőrség, vagy a tűzoltók kebelében létesítsék-e a régen nélkülözött mentő-intézményt. A vitakozásba belesüppedt maga az ügy. Pedig kellőleg előkészítve, most lett volna alkaiom a költségvetés során megbeszélni, hogy igénybe veszik-e a vöröskereszt egylet ajánlatát, vagy sem, a felszerelésre nézve.

* **A király betegsége.** A bécsi *Zeit* diplo-macziai forrásból arról értesül, hogy a király állapota napok óta nem javult s az uralkodónak ágyban kellett maradnia, mert bélkatarusa támadt. Ennek következtében a király csak a legsürgősebb államügyeket intézi el. Az udvari körökből eredő hírek azonban nem egyeznek az előbbi hírrel. Ezek szerint az uralkodónak már tíz napja tartó szenvedése nem enyhült ugyan s a király folytonosan fájdalmakról panaszkodik, de azért minden nap reggel 7-8 óra tájban fölkel, meghallgatja a katonai kabinetiroda jelentéseit s a nap nagyobb részét íróasztala mellett tölti. A szobát csak azért nem hagyja el, mert a levegőváltás és a légmérséklet különbsége megárdhatna neki. Veszélyről szó sincsen, mert **dr. Keral** udvari tanácsos, az egyetlen orvos, akinek tanácsát kérte az uralkodó, az utóbbi időben több ízben távozott a schönbrunni kastélyból. A M. T. I. ma azt jelenti, hogy a király a múlt éjszakát jól töltötte és most sokkal jobban van.

* **A nagykarolyi görög katolikusok sérelme.** A nagykarolyi görög katolikus egyházközség részéről küldöttség jött **Szell Kálmán** miniszterelnöknel és **Wlassics Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszternel. A küldöttségben, a melyet **Domahidy Elemér** országos képviselő vezetett, résztvettek: **Husonnay Béla** gróf főispán, **Böszörményi Sándor**, **Rákosi Viktor**, **Szentiványi Gyula**, **Luby Géza**, **Rabár E. dre**, képviselők és **Oros János** egyházi gondnok. A küldöttség először a kultuszminiszternel járt. Az egyházközség kérelme az, hogy mintán ök orosz szertartású görög katolikusok, egyházközségüket csatolják át a nagyváradi román szertartású egyházmegyéből a munkácsi görög katolikus egyházmegyéhez. Előadta aztán a küldöttség, hogy a nagyváradi egyházmegyei főhatóság román papot küldött a tősgyökeres magyar híveknek, a kik azonban nem akarnak befogadni román papot. Ezért a küldöttség a miniszterektől intézkedést kér, hogy a magyar egyházközség magyar papot kapjon. **Wlassics** miniszter jóindulattal fogadta a küldöttséget s megígérte a kérelem tanulmányozását. A küldöttség aztán a miniszterelnöknel tisztelt, a ki szintén nagyon szívesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy a kérele teljesítésére mindent megtesz. — **Szabó Jenő** főrendiházi tag, mint a gör. kath. magyarok országos bizottságának elnöke a nagykarolyi sérelem dolgában kérelemmel fordul a magyar sajtóhoz. Azt kéri, hogy ne nevezzék a görög katolikus magyarokat ruténoknak. **Szabó Jenő** nagy történelmi tudással bebizonyítja, hogy a nagykarolyi görög katolikus magyarok századokra vissza tudják vezetni családfajukat. A nagyváradi görög katolikus egyházmegye 168 parókiája közül 44 magyar ajku, a latin nyelvű egyházi sematizmus mégis ruténoknak nevezi őket. A mikor a skizma elhagyásával 1700-ban létrejött az egyházi Unio, nemcsak ruténok és oláhok, de magyarok is léptek unióra. **Szabó Jenő** ezt több hiteles adattal bizonyítja. Még azt is ajánlja, hogy a hegyvidéki orosz-ajku görög katolikusokat ne nevezzék ruténoknak, hanem inkább *magyar-oroszoknak*.

* **Bécs városa a pápának.** Bécsből jelentik, hogy a községtanács tegnapi ülésén a tanács részéről azt a javaslatot terjesztették elő, hogy Bécs városa 25.000 korona költségen veressen arany-, ezüst- és bronz-emlékermeket a pápa jubileuma alkalmából s a pápának szánt ajándékokkal együtt az aranyemlékermet is küldjék el karácsonykor. A szociálisták ellenelték az indítványt, a nagy többség azonban megszavazta a javaslatot.

* **Szöröjkék az adók befizetését.** Nagyvárad város összes adófizető polgárai, kiknek évi adó e dírása a 24 koronát nem haladja meg, az 1883. évi XLIV. t. cz. 55. §. értelmében ezennel felszólítottak, hogy kincstári adótartozásukat, valamint az ez után esedékes községi adó, utadó s vízhasználati díjait, létesítmi kamat s egyéb költségeket, melyek már

1902. év november hó 15-én befizetendők lettek volna, különbeni megálgolás terhe mellett 8 nap alatt okvetlenül lefizésük. Nagyvárad, 1902. év november hó 20-án. **Városi adó-hivatal.**

* **Kitüntetéses szigorlat.** Molnár Kálmán, a nagyváradai fiatal jogász-generáció ritka szorgalmu, tehetséges tagja tegnap kitüntetéssel tette le az első szigorlatot Budapesten.

* **Kérelem a népkönyvtár érdekében.** Az 1897-ben Várad-Velenczén nyitott s azóta ki-elégítő, sőt folyton növekvő eredményvel működő népkönyvtár sikerén felbuzdulva, a népkönyvtár ügyeit intéző bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy tevékenységének körét kiszélesítve, Újvárosban is népkönyvtárt állít fel. A mint első alkotása a várad velencei népkönyvtár létesítése is csak a nagyközönség hathatós és hálára kötelező segítségével vált lehetségessé, ugy a jelen esetben újabb vállalkozásánál sem nélkülözheti ezen becses támogatást s ezért a bizottság avval a tiszteletteljes kérelemmel fordul a nagyközönséghez, hogy a létesítendő újabb népkönyvtár részére és a népkönyvtár olvasóinak értelmi színvonaláuk és tüveltségi fokának megfelelő könyveket ajándékozni sziveskedjék. Hóni akarjuk, hogy törekvéseinket méltányolva, a társadalmom, a melyhez a kérelmünket intézzük, ezéjaink megközelítéséhez szivesen nyújt se-edkezeti és csekély áldozatot igénylő könyvadományaival — amelynek átvételére Réz Mihály iskolafelügyelő ur (Nagyvásártér, polgári fiúiskola) vállalkozott — hozzá fog járulni ahhoz, hogy városunk egy zajtalanul, de valóban áldást hozóan működő kulturális tényezővel gyarapodjék. Nagyváradon, 1902. okt. 25. A Szigligeti Társaság védaóksége alatt álló népkönyvtár bizottsága.

* **Egész-égügyi muzeum Nagyváradon.** Pár héttel ezelőtt dr. Liebermann Ló egyetemi tanár felhívta a városok figyelmét a közegészségügyi muzeumok létesítésére, a melyek a közönség közegészségügyi ismereteinek bővítésére szolgálnak. A megkeresést véleményezés végett dr. Baróthy Akos tiszti főorvosnak adta ki a polgármester. A főorvos tegnap terjesztette be jelentését a tanácshoz. A közegészségügyi muzeum felállítását helyesli, mert az által sokat tanulna a közönség s igen sok ma még figyelemre sem méltatott igazságok átmennének a nép tudatába. Az intézmény nagyon csekély terhet róna a városra. A főorvos véleménye szerint 3 szoba szükséges s erre már lenne elegendő hely az új városházán, a főorvosi hivatalban, tehát külön helyiség nem kell, valamint a fű és, világítás kérdése is ezáltal megoldást nyerne. Ezek figyelembe vétele mellett évenként 300 korona elég volna a muzeum fenntartására. A közegészségügyi muzeum berendezését, felügyeletét és a közönség részére magyarázó előadások tartását elvállalják a tiszti orvosok.

* **A Duna áthidalása.** Az ország dunán-fenneni részével a vasut összekötést csak kerülő úton, vagy a dalyai gőzkomp segítségével tartja fenn az ország dunántúli része. Már évekkor ezelőtt tervbe vették, hogy a forgalmi követelményeknek megfelelő vasuti áthidalás által segítenek a bajon. A baja-bátaszéki vasuti áthidalás ügyében megindított mozgalomhoz Nagyvárad és Bihar megye törvényhatósága is hozzájárult s feliratban kérte a kormánytól a nagy dunai vasuti hid kiépítését. Pecs városa a kérdésben most monstre értekezletet tart, amelyre Nagyvárad városát és Bihar megyét, valamint a kereskedelmi- és iparkamarát is meghívta. Az országos jelleű értekezlet folyó hó 29-én délelőtt lesz Pestvármegye székházában.

* **Háztartási iskola Nagyváradon.** Néhai Bottó Ferencz ügyvéd végrendeletének azon része, hogy tetemes összegű vagyonát egy főző-iskolára hagyományozta, szélesebb körben kel-

tett figyelmet. A Budapesten nyolcz év óta működő Magyar Háztartási Iskola Egyesület, amelynek élén a többek között Wlassics Gyuláné, b. Dániel Ernőné, Rikovszky Istvánné stb. előkelő hölgyek állanak, beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben ismertetik az egyesület célját, működését. Az egyesület iskolájában a legegyszerűbb háztartást, a főzést stb. tanítják s külön tanfolyam van a szegény és cselédnek készülő leányok és külön a polgári családok gyermekei részére. Az egyesület az ország különböző részein akar fiókokat felállítani, de anyagi ereje nincsen ehhez. Azt vélik, hogy a Bottó-féle hagyatékából Nagyváradon s esetleg az ország több részén lehetne ilyen iskolákat felállítani. Kéri a várost, hogy a végrendelet hiteles szövegét küldjék meg s ajánlatukat vegyék figyelembe.

* **Hadtörlesztés-k jelentkezése.** Nagyvárad város katonai ügyosztálya ez uton is figyelemzetti mindazon helybeli és idegen illetőségű 1880., 1881. és 1882. évben született és tavaszszal sor alá kerülő hadtörlesztéseket, hogy amennyiben még nem tették meg a törvényben előirt jelentkezéseket, folyó évi november 30-ig bezárólag annnyival is inkább jelentkezzenek, mert ennek elmulasztása esetén büntetéssel fognak sújtattani. Jelentkezések elfogadtatnak a katonai ügyosztály (Széchenyi-téri városháza földszint, balra) 9. sz. szobájában Pasztor Bertalan fogalmazóval.

x **Téli alsó ruhák, keztyűk, sapkák, angol kalpok, hazai készítményű cipők, halinák** — mérsékelt áron beszerezhetők

Róth M. Utóda

kalap és angol férfi divat ületében.

A híres *Fovues* féle londoni keztyűk egyedüli raktára.

Férfi ruháknak méret után is a legjobb kivitelben készíttetnek.

x Ajánljuk mindenkinek saját érdekében, hogy látogassa meg az *Amerikai Aruházat* hol rőfős árukban igen alkalmas és olcsó vételt eszközölhet. Különösen selyem szövet, flanel és barchend *maradékok*, amelyek *karácsonyi ajándékoknak* igen alkalmasak, mindenki által es dált olcsó árakban lesznek eladva. 50.

x Szives olvasóink figyelmét felhívjuk a **Strohmayer** Pál czég mai lapukban közölt hirdetésére. 350.

IRODALOM.

Magyar képeskönyvek. Azok a művelt, gondos szűk, a kik már zsege koru gyermekek szellemi nevelésére is nagy szívt fektetnek, még csak pár év előtt is nagyon meg voltak akadva, ha képes könyveket akartak venni kis gyermekeiknek. A magyar könyvpiacnak ugyanis fölötte kevés ilyen eredeti képeskönyve volt: a németországi, vagy bécsi lithografusok elárasztottak a magyar könyvkereskedelmet olcsó és silány reprodukciókkal, a melyek részint szöveg nélkül kerültek forgalomba vagy ha egyik másik kiadó iratott is hozzájuk pár forintért magyar szöveget, maga a kép idegen szellemű, idegen eredetű volt valamint hogy idegen volt az egész könyv is, mivel külföldön készült, — s még a magyar szöveget is ott nyomták bele. A gyermek irodalom e nagy hiányát egyszerre és ugyancsak alaposan pótolta ez idén a *Magyar Kereskedelmi Közlöny* kiadó hivatala, mely karácsonyra nem kevesebb, mint 30 különböző nagyságu és alakú képes könyvvel kedveskedik az aprószenteknek. A könyvek mindegyik lapján ott ék széklik ez a főirát: *»Hóni ipar»* s ez nem reklám, hanem örve detes igazság. Hazai művészek festették egytől-egyig a remek szép színés kép ket, mely-k mind-egyke egy kis világot tár föl a kép-kért rajongó kicskék előtt: s végre törül megszett magyarság, naiv

és mégis ötletes gyerek-kedély csap felénk a csengő-bongó kis versekből, melyek Zsigány Arpád költői vénáját dicsérik. Ez a nevezetes és hazafias vállalkozás tehát minden esetre figyelemre és pártolásra érdemes: nem csak azért, mert nagy pedagógiai fontossága van, mivel magyar szellemben, magyar szivekben fogant szóval és művészzellett oktatja gyermekeinket, hanem azért is, mert kizárólag Magyarországon készült és a magyar ipar diadalát hirdeti a bécsi portékával szemben. Mind a két ok elég fontos arra, hogy a magyar közönség méltányolja a *»Magyar Kereskedelmi Közlöny»* kiadó hivatalának ezt a dicséretes törekvését és pártfogásával buzdítsa szép szándékainak további kifejtésére.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Vasárnap d. u.: Ripacsos Pista dolmányai, este: *Don Cezár.*

Hétfő: B bñas asszony.

Kedd: A föld (premier.)

Szerda: A föld.

Csütörtök: Görög rabszolga. (Rédei Szidivel.)

Péntek: Casanova (premier.)

Sombat: Casanova.

Vasárnap este: Csepürágók (Rédei Szidivel.)

Willars dragonyosai.

Ha Rédei Szidinek, a színház új tagjának nem volt mindjárt az első felvonásban teljes sikere, ezt köszönje jórészt az alaptalan reklámoknak.

Előre kiirtatták, hogy abban a Willars dragonyosai cz. operettben lép fel, melyben Szoyer Ilonka ragadta el a közönséget; hadd tegye meg az is az összehasonlítást, akiknek esze ágában sem volt. Persze hogy Szoyer Ilonkával összehasonlítani: nem mindenkinek előnyös dolog Aztán ugy hirdették, mint II. Székely Irén, vártunk hát Loloratar-primadonnát s csalódva éreztük magunkat, mikor szubrettet kaptunk. Az első felvonásban nem is volt Rédei Szidi jól disponálva, öreges volt a maszka is, — szóval az első felvonás után csak illeendősből kapott tapsokat.

Igazi sikere a II. és III. felvonásban volt. Itt volt alkalma meggyőznie róla benőnket, hogy szerződötése határozott nyereség. Ne hasonlítsuk sem Székelyhez (ha megteszszük, akkor talán azt mondhatnók, hogy Márkus Aranka tehetsége + Rédei Szidi tehetsége = Székely Irén tehetsége), sem Szoyerhez, van ő magában is önálló tehetség. — Es pedig igen kiváló szubrett-primadonna tehetség, a szubrett-primadonnának ama osztályából, a kiknél az ének a fő. Hangja tiszta, kellemes, lágy, ha nem is nagyon erős. Van énektudása s a mit Székely Irén óta nehezen nélkülözünk: szövegkiejtése érthető, tiszta. Játéka ötl-tes, temperamentumos. Mindezek képesítik annak a nagy hiánynak betöltésére, melyre rámutattunk: hogy nem volt eddig olyan primadonnánk, a ki az operettek főszerepeiben énekel is, jáékkal is igazán tudott volna gyönyörködtetni. Rédei Szidivel e téren sokat várunk s szerződötésétől felbátorítva reméljük, hogy a társulatnál konstatált többi hiány pótlása is következni fog.

Az új primadonna mellett sikere volt Pirtérnek, Bükky Irénnek, Bérczinek és Peróczynek is. Perényi kü önösen a II. felvonás elején egészen jól énekel.

A zenekarról kegyeletesen hallgatván, ki-

emlékük a férfi-kart, melynek főleg a tenorja meglepően faragatlan valami.

Az igazgató törekvéseit honorálta a közönség is, mely csaknem megtöltötte a színházat.

Dr. K. A. Bibliás asszony. A „Bibliás asszony”, ez a nagyon népszerű, kedves operett, melyet a múlt héten a „Zsidónő” leszerelt a műsorról, holnap, hétfőn kerül színpadra. A darab czimszerepét Amon Margit, Thea szerepét pedig Bilkey Irén fogja játszani.

Két premier. Kedden és pénteken is premier lesz a Szigligeti-színházban. Kedden Malonyay és Kemechey drámáját a „Föld”-et, pénteken Faragó és Birna Izsó operettjét, a „Casanova” mutatják be. A „Föld”-nél alig termelt mostanában érdekesebb eredeti magyar dráma s a darab nagyváradi előadása kiválóan sikerültnek ígérkezik, Somogyi igazgató a darab szerzőit meghívta a premierre. A „Casanova” bemutató előadása is nagysikerűnek ígérkezik. Az operett fő női szerepét Amon Margit játssza. Játszanak a darabban a színház többi énekesnői is. Casanova szerepére nagy ambícióval készül Pintér Imre. A Sántát Tóth Elek játssza.

Görög rabszolga. Csütörtökön újra hallani fogjuk Sidney J. H. nek legszebb muzsikájú operettjét a „Görög rabszolga”-t. Aspazia szerepét Rédei Szidi fogja játszani. Iris Bilkey Irén lesz.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 66.

Bérlét 02. sz.

Ma vasárnap, 1902 november 23-án:

Délután 3 órákor félhelyárral:

Ripacsos Pista dolmánya.

Népszínmű.

Este hét órákor rendes helyárral:

Don Cézár.

Operette.

S Z E M E L Y E K:

A király	— — — —	Kalmár Béla
Don Fernandes de Minabilos,	— — — —	Csatár Győző
miniszter	— — — —	
Don Ranudo Onofriu de Calib-	— — — —	Bérczi Gyula
randos, levéltárnok	— — — —	
Donna Uracca, felesége	— — — —	T. Pogány Janka
Don Cézár, lovag	— — — —	Pintér Imre
Puebló Ezendero	— — — —	Bilkey Irén
Maritánna, utcai énekesnő	— — — —	Márkus Aranka
Martinez, kapitány	— — — —	Deésy Alfréd

HELYÁRRAK: Nagypáholy 7 kr., földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr., Tánklászkák, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryitás 7 órákor

A holtapi előadá-ra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté 7 órákor, vége fél 10 órákor.

Holnap hétfőn, november 24-én:

Bibliás asszony.

Operette.

MULATSÁG.

A gazdakör mulatsága. A nagyváradi-velencei „Gazdakör” ma vasárnap este Buday Miklós vezetésében táncmulatságot rendez. Belpi díj személyenként 1 korona. Kezdeté 1/8 órákor.

A Biharmegyei Nőegylet „Katalin estélye”.

A béli saison egyik legfényesebb táncestélye zajlik le holnap, hétfőn este a Kereskedelmi Csarnok fényes termeiben. A nagyváradi s biharmegyei nőegylet eleveníti fel a hajdan híres „Katalin” bálakat a védőszárnyai alá helyeztet árvaik javára.

A nőegylet fáradhatlan elnöknője özv. báró Gerliczy Felixné s vele együtt a választmány, továbbá a helyőrség tisztjeiből s tánczó fiatal emberekből alakult rendezőség erősen buzgálkodik, hogy a nőegylet Katalin estélye méltóan sorakozzon az előző évek fényes sikertől mulatságaihoz.

A tánczot megelőzőleg a 37-ik gyalogezred zenekara fog hangversenyezni. A zenét a tánczhoz Bura Karcsi teljes zenekara fogja szolgáltatni. Belpi díj 2 korona. Az estély iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozik nem csak Nagyvárad, hanem egész Biharmegye összes szép asszonyai és leányai körében. A táncz-rendezőség a következőké alakult meg:

Ghéczy Géza, Papp Kovács Ferencz, Kreicsovits Róbert, Balogh Sándor, Bisznay Sándor, Somogyi Aladar, Madvigy Gábor, Sós Mihály, Kalló István, Kugler Albert, Madvigy István, Böszörményi Béla, Ficzek Emil, Ficzek Jenő, Cseresnyés Béla, Harmathy Károly.

Kishivatalnokok táncestélyét előkészítő bizottsága négy estére tervezett táncestélyek módzatainak megbeszélése végett ez uton kéri fel a rendező bizottsági tag urakat és az érdeklődő hivatalnok urakat, hogy a folyó évi november hó 23-án vagyis ma délután 5 órákor a Fekete Sas szálloda nagy táncztermében tartandó ért kezleten megjelenjen szíveskedjenek. Az előkészítő bizottság nevében **Lőrinczy Rezső.**

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti Társaság közgyűlése.

A „Szigligeti Társaság” ma, folyó hó 23-án vasárnap d. e. 11 órákor tartja a városházán rendkívüli közgyűlést, melynek egyedül tárgya az alap-zabalyok módosítása. A tagok figyelmét annál is inkább felhívjuk a gyűlésre, mert az e tárgyban első ízben összehívott közgyűlés határozat képtelen volt. A mai gyűlés azonban tekintet nélkül a megjelöltek számára, érvényesen fog határozni a kitűzött tárgy felett.

Igazságszolgáltatás.

Felmentő verdikt.

(A tegnapielőtti tárgyalás folytatása.)

Tegnap reggel 9 óráig ismét a ficsikái gyújtogatás ügyében tárgyalt a törvényszék. Az egész nap a tanúk kihallgatásával telt el s a vád és védelem előterjesztésére csak az esti órákban került a sor.

A tanúk vallomásai a tüzeset körülményein alapuló gyanúkok körül ingadoztak.

Goldstein Mór és Dutsch Henrik gazdatisztek, csak arra szolgáltatnak biztos tanúságot, hogy Pap Tamás Tógyernek engedéltség miatt valóban felmondtak. Így tehát fimerülhetett a gyanú, hogy bosszúból ő gyújtogatott. De a többi cseléd-ek és hatóság embereket, mint a zsadányi bró is objektív nem bizonyíthatnak a vádlott ellen semmi terhelő adatot. Ennek következtében természetesen eleve ingadozó vélemény nyilatkozott az esküdtek tanukhoz intézett kérdéseiben is.

Esti hat órákor állapította meg a vádtanács az esküdtekhez intézendő kérdéseket.

A kérdések megállapítása után **Nagy Géza dr. kir. ügyész** adta elő vádiratát.

A tüzeset körülményeiből erős, lánczolatoss logikával igyekezett a gyanút bizonyítani s lélektani okokkal valószínűvé tenni.

A vád előterjesztése után **Márkus László dr.** a védelem képviselője higgadt, meggyőző ékesszólással bontotta fel a vád érveit és a vádlott felmentését kérte.

7 órákor vonult vissza az esküdtszék tanácskozásra, s közel fél órai vita után ünnepléses csendben léptek a terembe, s **Ländler Ferencz** olvasta fel az esküdtek felmentő verdiktjét, melynek alapján a kir. törvényszék a további eljárást megszüntette, s Papp Tamás Tógyert legott szabadlábra helyezte.

A darócruhás vádlott az ítélet hallatára ki-gyenesedett s élénk, vidám t-kinettel beszélt nagy-nagy örömről, a mint vidáman távozott bírái elől.

NYILTTER.

VONCZ ZSIGMOND utóda.

HIRSCHNER JÁNOS

egyenruha- és civil-szabó

NAGYVÁRAD, URI-UTCZA.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy **VoncZ Zsigmond** ur jó hírű **EGYENRUHÁZATI- és CIVIL-SZABÓ** üzletét átvettem és azt

Hirschner János

üzlet alatt tovább fogom vezetni.

Sok évi működésem, mint elsőrangú fővárosi és vidéki szabócégek első szobája, reményleni engedek, hogy nagybecsű igényeinek módomban lesz teljes mértékben megfelelni. Együttal van szerencsém tisztelettel jelezni, hogy az őszi és téli idényre készült legújabb honi, brünoi és eredeti angol kelmék már megérkeztek.

Nagyrabesült pártfogását kérve és remélve, ajánlom magamat

kiváló tisztelettel

Hirschner János.

TAVIRATOK.

Krupp meghalt.

Essen, nov 22. (Saját tudósít. távir) **Krupp** az agyukirály hirtelen meghalt. Idegzetét megrendítették az utóbbi időben ellene intézett hírlapi támadások, állítólagos erkölcsstelenségéért Capri szigeten. Krupp általában humánus, jótékony ember volt s általános részvételt keltett hálhíre.

Dél-Amerikából.

New-York, november 21. Panamából jelentik: **Guder** amerikai főkonzul, a ki a Wisconsin hadihajójával ideérkezett, közölte, hogy **Herren** felkelővezér és a kolumbia kormány biztosai alarták a békeszerződést. (M. T. I.)

Szobor Virchownak.

London, november 22. Az angol orvosi kar képviselői gyűlést tartottak és egyhangulag elhatározzák, hogy gyűjtést indítanak **Virchow** tanár berlini szobrára. **Leicester lord** közölte, hogy eddig az angol tudományos intézetek részéről már mintegy száz képviselő jelentkezett, akik a tervezett **Virchow-ünnepségben** részt akarnak venni. (M. T. I.)

Tömeges gyilkosságok Krassó-Szörényben.

Lugos, nov. 23. Krassó-Szörény megye temesi járásában, a hol tegnapelőtt egy postakocsi ellen követte el merényletet, megint két gyilkosság történt. Nagy-Mutikon agyonlőttek egy embert és a gyilkosság elkövetésével Lata Szilviusz községi bírót gyanúsítják, akit a fő-zolgabíró nyomban felfüggesztett hivatalától. Agyonlőtték továbbá Avram Pétert, a mikor két juhát a nyájából haza akarta vinni. A tetteseket két juhásztor személyében tartóztatták. A bűntettek gyakorisága arra indította az alispánt, hogy a járás közbátorsági állapotairól jelentést tegyen a belügyminiszterhez. Augusztusban a közigazgatási bizottság is intézett felterjesztést a miniszterhez, a melyben a csendőrség szaporítását kérte. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. nov. 22-én

Magyar aranyjárdék 4%	120 45
Magyar koronajárdék	97 60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	97 90
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	100 —
Ralmériai jog megváltási kötvény	98 —
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	200 —
Magyar nyeresemény-sorsjegyek-kölcsön	156 —
Tiszszabályozás arany sorsjegyek-kölcsön	100 75
Osztrák járadék papírban	100 50
Osztrák járadék papírban	120 50
Osztrák járadék aranyban	100 —
Osztrák korona járadék	150 50
Osztrák államsorsjegyek	15 55
Osztrák magyar bank részvény	705 —
Magyar hitelbankrészvény	693 25
Osztrák hitelintézet részvény	95 15
Párisi visita	1 06
20 prnkos arany (Napoleon'dor)	116 90
Németbirodalmi márka	23 5
Londoni visita	23 41
20 márkás arany	—

Hatalmas.

1902. nov. 22.

Buza októberi	7 78
Buza áprilisi	5 82
Tenger	6 71
Rozs okt.	6 89
Zab apr.	11 90
Kaposzta, repce, aug.	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város jogügyi s gazdasági ügyosztályától.

Árlejtési és árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1902. évi december hó 3-ik napján d. e. 10 órakor a következő vállalatokra és bérletekre árlejtést, illetve árverést tartok.

I. Vállalatok.

1. A város részére 1903. év január 1-től 1903. december 31-ik napjáig szükséges petroleum (kőolaj) szállítása.
2. A város részére 1903. január 1-től 1903. év d. cember 31-ik napjáig szükséges gyeri szállítás.
3. A város részére szükséges irodaszerek szállításának vállalata idő: 1903. január 1-től 1905. december 31-ig terjedő 3 év.
4. A városnál alkalmazott rendőr s tüzoltó legénység, a fertőtlenítők, a vámszemélyzet, továbbá kocsisok részére 1903. január 1-től 1908. december 31-ig szükséges ruházat szállításának vállalata adása.
5. A város részére 1903. év január 1-től ugyanazon év deczember 31-ig terjedő időben körülbelül egyenlő havi részletekben szükséges 80-100 vagon portmentes rasilált aknazén szolgálatása a Nagyvárad olasi pályaudvarra leendő beszállításai együtt.
6. A Nagyvárad város határában gyakorolható vadászati jog bérbeadása, a bérleti idő

1902. évi december hó 15-től 1908. évi július 31-ig kikiáltási ár 144 korona évi bér.

Árlejtők illetve árverések kötelesek az árlejtés illetve az árverés idejéig az 1 tétel alatti vállalatnál 600 koronát, a 2. tétel alattiánál 400 koronát, a 3. tétel alattiánál 400 koronát, a 4. tétel alatti vállalatnál 2000 koronát, az 5. tétel alattiánál 1000 koronát, a 6. tétel alatti bérletnél 36 koronát bánatpénzül az árverelő küldöttség elnökének kezeihez készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni, vagy zárt ajánlatokhoz esatolni.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s elfogadja a zárt ajánlatokban kifejezendő.

Az 1., 4. és 6. pont alatt felsorolt illetve bérlet vállalatok feltételei a város jogügyi és gazdasági ügyosztályában a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők, az 5. pont alatti vállalatnál a szállítási feltételeket az ajánlattevő köteles szabatosan körvonalozni. Árlejtőt és árverelőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad városát azonban csak a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása után kötelezi.

Nagyváradon, 1902. november hó 18-án.

Komlóssy József,

jogügyi és gazdasági tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

Kiadó lakás.

A Galamb-utca 110 sz. házban egy utcza lakás, áll 2 szoba, konyhából, **azonnal kiadó.**

A volt Mandl-féle zálogházban egy üzlethelyiség **azonnal kiadó.**

Ugyanott 2 drb. 7 számú pénzszekrény jutányosan eladó.

Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Belépési felhívás!

a filléres

TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET IV. évtársulatába.

A Filléres TakaréK és segélyszövetkezet 1903. év január 1-én új évtársulatot nyit.

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki-tetszésszerű számban jegyezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebbszertű hetenként ismétlődő betétek által a vagyonygyűjtést lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok befizetések arányában olcsó kamattal mellett kölcsönöket kaphassanak.

A beiratások a *Leszámitoló és Jelzőlogbank helyiségében (Bémer-tér Lévaipalota)* eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesítendők.

A vidéki beiratkozók a befizetéseket a postatakarékpénztár útján díjmentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészenként 10 fillér beiratasi díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1902. október hó.

„FILLÉRES” takaréK és segélyszövetkezet.

A lejárt évtársulat minden 20 fillér heti befizetés után 31 K. 20 fill. tőkét és 2 K. 60 fill. osztalékot fizetett készpénzben.

Elegáns *női kelmék* legujabb kivitelben, nagy és futó *szőnyegek, ágy-garniturák, függönyök, paplanok, pokróczok*, terítők. Selyem és divatos téli kelmékből elegáns *női blousok* meglepő választékban, melyek mérték után is megrendelhetők. Jó mosó *barketek*, férfi és női *kész fehérneműk*, mindenféle *télikendők.*

Esőernyőkben nagy választék és olcsók.

Vásznak legjobb minőségben.

Szemben a sok félrevezető, sokat ígérő hirdetésekkel, a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlom a szolid elvekre fektetett raktáramat.

BECZKAY LAJOS

Szent László-tér.

SIRKÖVEK
 a legolcsóbban
 kaphatók 258
 a debreczeni kőipar
 vállalat
KOHN és TÁRSA
 fiók sirkórártárban,
 Nagyvárad, Kossuth-u. 8.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
 egy régi kipróbált háziszor, a mely már több
 mint 33 év óta megbízható bedörzsölési al-
 kalmaztatik készvényzél, csúznál és meghűléseknel.
 Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásár-
 láskor óvatossak legyünk és csakis
 eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
 védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
 a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár:
 Török József, gyógyszerésznél
 Budapesten.
 Richter F. Ad. és társa,
 csehsz. és kir. udvari szállítók.
 Rudolstadt.

SOMOGYI MIKSA

vegyszeri ruhafisztító- és ruhajavító intézete, m. kir. szab. vegytisztító szer feltalálója és készítője.
 Nagyvárad, Uri-utca 9. sz. Főpostával szemben.

Küldetve a Parisi nemzetközi ipar- és műkiállításra ezüst éremmel
 és díszoklevéllel, a Bécsi iparkiállításra ezüst éremmel és díszoklevéllel.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kornak megfelelő
művegyészet ruha tisztító és ruha javító intézetet
 létesítettem.

Uri-, női- és gyermekruhák, papi öltönyök, katonai egyenruhák, háztartási
 cikkek, selyem, bársony és szöv. függönyök, terítők, himzés-ek és butorsövetek, továbbá
keztük, nyakkendők és napernyők, valamint minden e szakmába vágó, de itt
 fő nem sorolt tárgyak **gyorsan, pontosan és a legolcsóbban** tisztíttatnak.
 Tisztításra szánt ruhák egészben és fejtellenül tisztíttatnak, anélkül, hogy színük
 fényét, vagy facon alakjukból bármit is veszítenének.
Csak egy próba is elegendő annak bebizonyítására, hogy a ruhaneműk
 tisztítását — a mint azt számos elismerés a Parisi és Bécsi kiállításra nyert érmeim
 is kitüntetőnek — hivatásosan, chemiai ösmerttel és gyakorlati, közmegelegedésre
 vagyok képes teljesíteni.
 Sűrűs esetekben pár óra alatt is tisztítok felelősség mellett bármily ruhaneműt.
 Írásbeli megkeresésre a ruhaneműt háztól elhozatom és haza szállítom. Tisztításra
 szánt ruháknál a javítás díjtalan.
 Becses megbízásait kérve, maradok

kiváló tisztelettel
SOMOGYI MIKSA
 vegyszeri ruhafisztító és javító intézete,
 Nagyvárad, Uri-utca, 9. sz.

Pontos kiszolgálás!

Nincs folt, nincs szenny

a ruhán, ha azt vegyileg kitisztítják és olyan állapotba hozzák, hogy új ruhához
 hasonló legyen.

De baj van,

ha a tisztításra adott ruhát elviszik s a ruhafisztító eladja s a közönség csak későn
 veszi észre, hogy alaposan meg van károsítva.

11 év óta fennálló vegyi tisztító intézetembe

mindenki bizalommal küldheti tisztíttatni a ruhát s bárha Páris, Brüsszel, London-
 ban nem nyertem munkám után díj-érmet, de megnyertem Nagyvárad város közönség-
 nének **megelegedését becsületes és lelkiismeretes munkámért** s így óva intem a közön-
 séget, hogy ma edv-lesből ide radult művészek hangzatos reklámjainak fel ne üljön,
 mert az egész continensen rég ösmert vegyi tisztító intézetemből minden munkát mer-
 sékelt árban vállalok f i s törekvésem mint eddig, ezután is a közönség minden igényeit
 dícséretesen kielégíteni.

Mély tisztelettel

SZABÓ LÁSZLÓ

vegyi ruhafisztító és kelmefestő.

574

Fő-üzlet: Körös u 1. Fiók-üzlet: Szinh. Bazar Dolgozó-telep: Pecze-u 170. saját ház.

Három magtár

azonnal kiadó a
 Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
 terményhitelbank
 Nag. Teleky-utcai házában. 306

80 kr. **UJ!!** 80 kr.
ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,
 Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol
 minden órát kivétel nélkül egy évi jót-
 állás mellett csak **80** krért javít meg,
 gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb
 gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu új szekrény
 óra 1 frt 20 kr.

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr. 235. 80 kr.

U J B O R.

Saját nagyváradi termésű, **idei új bo-
 rom leüvegezését megkezdvén, azt fo-
 lyó hó 5-től Schlauch-tér, 18. sz.
 lakásomról**

literenként 32 kr. árban

áruba bocsátom.
 Egyéb boraim és különösen **ménesi,
 gyoroki** saját termelésű

arany érmeiket nyert finom fajboraim
 az ismert áron kerülnek eladásra.

Hordóban tetemes árengedmény.

Ujbornál 50 liternél 19 kr., 100 liternél
18 kr. literenkénti árat számítok fogyasztás-
 adó nélkül.

MOLNÁR LAJOS

szőlőbírókos,
 Schlauch-tér 18. szám. 370

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-
 utca) egy első emeleti utcza lakás,
 mely áll: **4 szoba, 1 alcoven**, mellék-
 helyiségek s egy üveges **terasz** a Kö-
 rösre,
minden órában kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyváradi Takarékpénztár tu-
 lajdonát képező katonavárosi Weinber-
 ger-féle gyári helyiségben levő üres
 magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a **Nagyváradi Ta-
 karékpénztárnál.**

Amerikai áruház

**Fő-utca,
színházi Bazar-épület.**

Előleges jelentés!

E héten a karácsonyi vásár kezdetét vette. Óriási halmaz áruk érkeztek, a melyek bámulatos olcsó árak mellett lesznek eladva.

Minden rőfös-árakban meglepő nagy választék!

Különös figyelmet érdemel: az a nagymennyiségű selyem-, szövet-, flanel- és barchend-maradékok, a melyek most

eladásra kerülnek

minden elfogadható olcsó árban

s így

karácsonyi ajándékoknak

igen alkalmasak!

Előnyös részletfizetési feltételek!

Előnyös részletfizetési feltételek!

**Nem létezik
alkalmasabb
karácsonyi
ajándék,**

mint egy tökéletes

phonograph (beszélőgép),

mely az elismert legjobb minőségben Bihar megyében egyedül kapható

Hj. Sommenfeld József cégénél

NAGYVÁRAD, Kossuth Lajos-utca 1. szám.

A legjobb és legkelendőbb gépek árai:

70.—, 90.— és 130.— korona.

Óriási nagy választék hengerekben, úgymint: népdalok, katonazenék, operett- és operanékek, kupalet stb. Egy olyan gép állandó szórakozást nyújt egész családnak, különösen a hosszú téli estéken, és hűfőkép a falu vagy pusztán. Lezárdeksatb a főlvetel, amennyiben bárki a saját vagy mások a hangját meg rökötheti, éppenny bármelyik hangszert. Jó házból való fiu tanulói felvétetik.

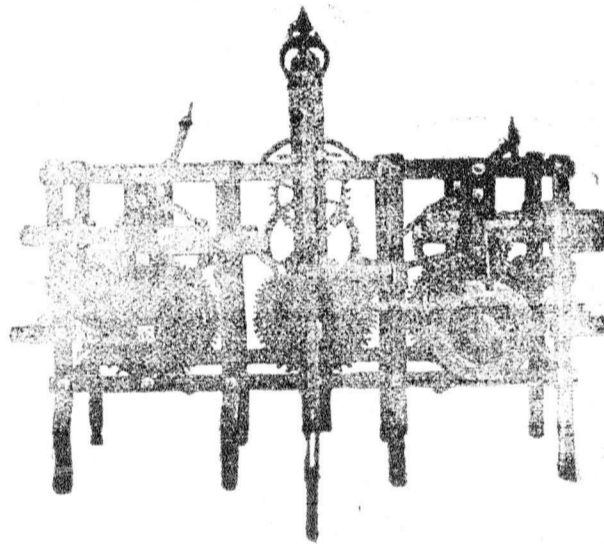
Előnyös részletfizetési feltételek!

Előnyös részletfizetési feltételek!

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint az egyházi és községi előjáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórák üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint művezető, voltam alkalmazva, átvettém és ezt személyesen a régi jó hírnévhez méltóan, a régi ezég alatt tovább folytatom.

Szíves megfontolásukat és megrendeléseket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközölök, kérem és örömmel 10 évi jótállást vállalok, vagyis kiváló tisztelt!

Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készítő.

Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.

Telefon-szám 384.

Bazárban minden olcsóbb, mint más üzletekben.

Őszi és téli szezon szükségletünket szerezzük be

FRISS és Társa korona és fillér bazárjában,

hol alant jegyzett árukat **legjutányosabban** kapjuk, úgymint:

Téli alsó Jäger ingeket és nadrágokat, fehér és színes alsó szoknyák, fekete és mosó kötények, fejre való posztó és Berliner kendőket, Hunnia czípjókat, sapkákat, gyermek kocsikat, ajándék tárgyakat, gyermek-játékszereket, pálmákat és fali díszeket.

Szép kivitelü ingyen kép 10 forint bevásárlás után.

Bazárban minden olcsóbb, mint más üzletekben.

Esőernyők, sárczipők,

Ujshűtő gyermekrek részére teljes felszerelés.

—*— Megérkeztek a párisi Modellek! —*—

ROSENZWEIG RÓZA

első párisi mellfűző műterme,

Nagyvárad, Fő-utca, Weiszlovits-ház.

Ajánlja legújabb orvosilag elismert
egészségi egyenes faqont,

gummi nélkül, valamint mértékszerinti és rakár: **Gradhalterek, hasmiederek, haskötők, havi köszerek, Késmárk-féle bugyogók, Zwickeli- és szalag fűzők, szoptató-, alkalmi- és házi miedereit.**

Állandó raktár mindenféle legújabb bel- és külföldi szabadalmazott fűzőkből.

Magas halcsontos fűzők 1 frt 20 kr.
Gyönyörű selyemvirágos fűzők 2 frt 5 krtól 50 frtig.

Ujévig nagy árkedvezmény!!

Flanel, batist és kötött fűzővédők.

Harisnyatartók fűző nélkül.

SZILÁGYI GÉZA

UTÓDA

műórák, optikus, ékszerraktára,
NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR.

Olcsó vásárlási forrás, csakis szolid kiszolgálás.

Mindenféle arany és ezüst órák.

Arany és ezüst ékszerek hivatalosan fémjelezve.

China ezüst asztaldiszkek és készletek.

Szemüvegek jó minőségben.

Elismert legjobb minőségű beszélő-gép (grammophon).

Ora- és ékszerjavítások pontos kivitelben igen olcsó árban.

Óeska óra, aranytöredék becsesrelése vagy pénzbeni beváltása. 375

Videki rendelvények forduló postával intéztetnek.

STROHMAYER PÁL

vászon, menyasszonyi kelengyék, kész fehérneműek és szőnyegraktára,
Nagyvárad, Szent László-tér 1., kishídfő.

Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

Értesítés!

Van szerencsém a tisztelt vevő közönséget értesíteni, hogy **vászon** és **fehérnemű raktárom** nagyobbítása czéljából

az összes raktáromon levő

SZŐNYEGEKET

csipke és szövet függönyöket, ágy és asztalterítőket helyszüke miatt **tetemesen leszállított árban árusítom.**

Egyszersmind felhívom becses figyelmüket első rendű **vászon** és **fehérnemű** raktáramra, melyben **Rumburgi vásznak, Crens, irhoni, szépségi és pamut** vászon külön lezes-ézek

valódi **Schroll-féle Chiffonok**

színes és fehér velezek, ugyszintén mindennemű mosó áruk, valamint **kávés és asztalaceműek** rendkívül nagy választékban **szolid, szabott árak mellett kaphatók.**

Menyasszonyi kelengyék

legmegbízhatóbb beszerzési helye.

A tisztelt vevő közönség minél számosabb látogatását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

STROHMAYER PÁL.

Olcsó szőnyeg vásár!

Olcsó szőnyeg vásár!

Miért haragszol?
barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el, ezeknek az óráknak már többé van a javítása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órát, mely az én órámat is pontosan kijavította, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett

Csak 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 kr-ért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktárom tart.

Kepes Márton,

226.

műórák Nagyváradon színház oldala mellett.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett **fa- és vasbutorok**, valamint **kárpitozott berendezések** nagy választékú raktára

NAGYVÁRAD,
Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor nagykereskedése.

Papp György-féle házban, a volt Erber helyiségben.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegans háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stilszerű szilárd, első minőségű anyagból.
Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.
Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

Két utcza szoba, előszobával, butorral vagy anélkül 1902. november hó 1-től kiadó.

1091. májustól Zöldfa-utca 34. sz.

Sörház-sikátorral szemben.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

25 krtól kezdve
 női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve
 kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve
 gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
 szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
 Nagyvárad, Hámmer-ter.

Tennis flanel
 szép kivitelben
16 kr.

Színes mesó
 barchettek
17 krtól.

Különösen figyelemre méltó!
 Az ujonnan berendezett női- és gyer-
 mek confectio raktár.
 Dús választék. Eredeti modellek.

Fekete és szí-
 nes blous sely-
 mek legújabb
 kivitelben
60 krtól 4 frtig.

Alkalmi vétel
 férfi gallér míg
 a készlet tart
10 kr.

Fehér zsinór és
 pique barchettek
 óriási választékban
25—90 krig.

Francia delai-
 nek **39 krtól.**
 Valódi prágai
 keztvük **88 kr.**

Vaszon fehér és
 asztalneműek
 elismert legelő-
 nyösebb árakban

Egy hat szo-
 mélyes teríték
 asztalkendőkkel
1.20.

1 veg vaszon
3.90—100 frtig.

Valódi rumburgi,
 Irhoni és
 creas vásznak,
 Schroll siffonok
 nagy választék-
 ban.

Mennyes-zonyi
 kelegyeket
 remek kivitelben
 készitünk
5000 frtig.

Wallerstein Fülöp Fiai

Fiók üzlet:
Debreczen.

Nagyvárad, Bemer-ter.

Fiók üzlet:
Kisvárdá.

ÉRTESÍTÉS

a közeledő idényre nagy mennyiségben bevásárolt és eladásra
 kerülő

alkalmi vételekről,

melynek szives megtekintésére tisztelettel meghívjuk a n. é. vásárló közönséget.

Szolid szabott árak.

Túlfizetés teljesen kizárva.

Különösen figyelemre méltó!

az ujonnan berendezett női- és gyermek confectio raktár.
 Dús választék. Eredeti modellek.

Óriási választék
 angol női divat
 kelmékben gyö-
 nyörű kivitelben

Francia gyapju
 flanelok, blous
 és poncsolákok

Férfi ingek leg-
 újabbosabb
 árakban, készlet
20 kr.

Csőtöm-egből
 vásárolt minden-
 nemű férfi szöve-
 tek rendkívül
 előnyös árakban.

Szőnyeg, függöny
 ágyterítők, flanel
 takarók a leg-
 nagyobb választék-
 tékban.

Futó szőnyegek
18 krtól
3 frt 50 krig.

Ebédülő szőnye-
 gek **2 frtől**
200 frtig.